

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc, by o odvolání žalovaného znovu rozhodl v pětičlenném senátě.

Důvody:

O žalobě, již se žalobkyně domáhá na manželu placení výživného 300 Kč měsíčně, rozhodl krajský soud v Č. jako sborový soud první stolice v tříčlenném senátě. Z tohoto rozsudku odvolal se žalovaný a odvolací soud měl podle § 8 j. n. o tomto odvolání rozhodnouti v pětičlenném senátě, jelikož podle tohoto § v otázce, zda rozhodnouti o odvolání přísluší pětičlennému či tříčlennému senátu odvolacího soudu, rozhoduje jedině, zda rozhodl v první stolici samosoudce či tříčlenný senát. Cena předmětu sporu, o němž má rozhodnouti odvolací soud, je tedy lhotejna a proto odvolací soud v tomto případě neprávem ocenil předmět sporu, to tím více, když tu jde o zaplacení peněžité částky a ustanovení § 500 (2) c. ř. s. vůbec místa nemá. Napadený rozsudek, který byl vydán v tříčlenném senátě, je tedy zmatečným podle §§ 477 čís. 2 a 503 čís. 1 c. ř. s. K této zmatečnosti bylo hleděti z úřední moci ve smyslu §§ 471 čís. 7 a 513 c. ř. s.

Čís. 7609.

Oddělení jmění pozůstalostního od jmění dědicova.

Ustanovení § 812 obč. zák. nebylo zrušeno exekučním řádem, nanejvýš předpisem § 379 ex. ř.

Opatření podle § 812 obč. zák. jest přípustným i ohledně nemovité pozůstalosti.

Návrh musí býti podán před doručením odevzdací listiny. Lhotejno, že byl až po té vyřízen.

Podmínkou opatření jest kromě osvědčení pohledávky konkrétně odůvodňovaná subjektivní obava navrhovatele o osud jeho pohledávky. Osvědčení ohrožení objektivní netřeba, ponechává se však dědici, by prokázal, že obava jest zřejmě bezpodstatnou.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1927, R II 380/27.)

Raimund O. navrhl, by bylo povoleno oddělení pozůstalosti po Viktorii L-ové od jmění dědiců a nařízena správa pozůstalosti zvláštním opatrovníkem, by byla do správy zvláštního opatrovníka předána movitá pozůstalost a zařízení bytu a by byl zaveden opatrovník ustanovený ku správě pozůstalostních nemovitostí, by dědicům bylo zapovězeno všeliké jednání, jímž by mohla býti rušena neb zmařena správa. Soud první stolice návrhu vyhověl, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Správným jest názor prvního soudu, že platí dosud ustanovení § 812 obč. zák. o oddělení pozůstalostního jmění od jmění

dědiců i pokud přicházejí v úvahu nemovitosti, neboť toto zákonné ustanovení nebylo zrušeno § 379 ex. ř., ježto ani v uvozovacím zákonu k exekučnímu řádu ani v exekučním řádu samém není ustanovení podle § 812 obč. zák. výslovně zrušeno. Ustanovení § 812 obč. zák. není ustanovením o zatímním opatření podle exekučního řádu, nýbrž zvláštním předpisem, nevyžadujícím předpoklady zatímního opatření ve smyslu exekučního řádu, takže i ohledně nemovitostí může býti nařízeno oddělení jmění a neplatí § 379 poslední odst. ex. ř., podle něhož i zajištění peněžitých pohledávek nesmí býti vydána záповěď, by nebyly zcizeny, zatíženy neb zastaveny nemovitostí. Předpokladem oddělení pozůstalostního jmění ve smyslu § 812 obč. zák. jest osvědčení pohledávky a motivované tvrzení obavy. Podle názoru rekursního soudu nestačí podání žaloby, by byla osvědčena pohledávka; podání žaloby samo o sobě není osvědčením nároku, na jehož základě lze žádati za oddělení jmění; podání žaloby není než jednostranným tvrzením žalobcovým; jednostranné udání není však průvodním prostředkem, a proto nejsou jednostranná udání způsobila osvědčiti nárok. Vysvědčení obecního úřadu v N. předložené na osvědčení nároku obsahuje jen tvrzení žalobcovo, že zůstavitelka bydlela v žalobcově domácnosti celou řadu let; toto vysvědčení není právě tak průkazným prostředkem jako údaje Michala Sch-a při jednání, poněvadž ani obci ani Sch-ovi není nic známo z vlastní zkušenosti o poměru mezi zůstavitelkou a žadatelem Rajmundem O-em. I když zůstavitelka bydlela celou řadu let se žadatelem v jeho domácnosti, nutno vzít zřetel na to, že měla z vlastních nemovitostí roční příjmy přes 1550 Kč, že jako stará žena velmi skrovně žila a žadatele ve vedení domácnosti jistě podporovala. Není však v projednávaném případě motivovaného tvrzení obavy. Podle § 812 obč. zák. může věřitel žádati, by se oddělilo pozůstalostní jmění od jmění dědicova jen tehdy, obává-li se věřitel pozůstalosti, že by se svým pohledáváním mohl přijíti do nebezpečení, kdyby se pozůstalost smísila se jměním dědicovým. Hlavní část jmění, nemovitosti, jsou až do roku 1929 propachtovány, částečně není vůbec určena pachtovní doba, takže nelze očekávat, že by dědicové prodali propachtované nemovitosti, za něž by obdrželi vzhledem na pacht mnohem nižší ceny. Avšak i kdyby byly prodány nemovitosti, má věřitel vždy právo, zvítězí-li se svou pohledávkou, žádati odškodné za prodané nemovitosti po případě odporovat právnímu jednání, vždyť podle souhlasných rozhodnutí nejvyššího soudu nestačí ani k povolení zatímního opatření podle § 379 ex. ř. obava, že by rozsudek musel býti vykonán v cizině (Rakousku), lze-li tam rozsudky vykonati. Vzhledem k tomu, že v souzeném případě nejsou splněny předpoklady § 812 obč. zák., bylo vyhověti stížnosti dědiců a zamítnouti žádost, by bylo odděleno jmění pozůstalostní od jmění dědiců, by vzato bylo pozůstalostní jmění do soudního uschování, pokud to však jest nemožné, by byl zřízen opatrovník za účelem správy, by konečně žadatelův nárok byl poznamenán v pozůstalostních spisech.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Odevzdáním pozůstalosti nastává převod pozůstalého jmění v právní držbu dědicovu (§ 797 obč. zák.) a tím smísení (sloučení) pozůstalosti se jměním dědicovým (§ 812 obč. zák.). Tyto právní účinky nastávají i při nemovitých částech pozůstalostního jmění a proto zákon nevylučuje, by nemohlo býti navrženo a povoleno též oddělení nemovité pozůstalosti od dědicova majetku. V tomto ohledu vyslovil tedy rekursní soud zcela správný názor a lze s ním též potud souhlasiti, pokud zavrhne názor dědiců, že ustanovení § 812 obč. zák. bylo zrušeno předpisem posledního odstavce § 379 ex. ř., poněvadž jde o zcela různé právní útvary. Nelze však souhlasiti s názorem rekursního soudu, že tu není předpokladů pro oddělení ve smyslu § 812 obč. zák. Námitkou dědiců v jejich rekursu do usnesení prvního soudu, že návrh je nepřipustný, ježto se usnesení o něm stalo až po doručení odevzdací listiny, rekursní soud se vůbec nezabýval, ač ji bylo především řešiti. Než ani tento názor dědiců neobstojí. Nezáleží na tom, kdy o návrhu bylo rozhodnuto, nýbrž na tom, kdy byl návrh podán. Žádost lze podat podle § 812 obč. zák. před odevzdáním. Odevzdání pozůstalosti nastává doručením odevzdací listiny, aniž je třeba pravoplatnosti nebo při nemovitostech vkladu v pozemkové knize (rozhodnutí čís. 5969 sb. n. s.). V tomto případě byl návrh na oddělení pozůstalosti od jmění dědiců podán dne 18. června 1927, odevzdací listina však byla doručena teprve dne 14. července 1927. Neprávem shledal rekursní soud, že není pohledávka navrhovatelova osvědčena. Pouhé podání žaloby a tvrzení navrhovatele samého by ovšem ještě nestačilo, ale potvrzením obecního úřadu je nejen osvědčeno, že zůstavitelka bydlela v domácnosti žadatelově, nýbrž i že ji navrhovatel od roku 1906 až do smrti opatroval a stravoval a její dům na své útraty udržoval. Z toho odvozuje navrhovatel svou pohledávku. Tvrzení v napadeném usnesení, že potvrzení obecního úřadu obsahuje toliko tvrzení žalobcovo, jest pouhou domněnkou. Ale i náměstek starostův Michal Sch. potvrdil udání navrhovatele, že tento poskytoval od roku 1920 byt, stravu a ošetření zůstavitelce, která mu nemohla již svými pracemi opláceti, a že mu z toho důvodu vznikla pohledávka. Je rovněž pouhou ničím nedoloženou domněnkou rekursního soudu, že ani obci ani Sch-ovi není z vlastní zkušenosti o tom nic známo a že zůstavitelka snad ze svých ročních příjmů 1550 Kč mohla takové výlohy zapravovati. K osvědčení netřeba důkazu jako ve sporu o pohledávku. Žádati může o oddělení pozůstalosti od jmění dědicova věřitel pozůstalosti, odkazovník nebo nepominutelný dědic, obává-li se, že by mohl býti ohrožen na své pohledávce sloučením pozůstalosti se soukromým jměním dědicovým. Návrh plyne ze subjektivní obavy konkrétně odůvodňované, aniž je třeba důkazu neb osvědčení objektivního ohrožení, leda že by dědic prokázal, že obava je zřejmě bezpodstatná. Navrhovatel má obavu o svou pohledávku, kdyby odevzdáním pozůstalosti nastalo její sloučení se jměním dědiců, ježto tito, jsouce cizinci a bydlíce v cizině, mohou míti zájem na tom, aby nemovitosti z pozůstalosti prodali, hotovosti a

vklady vybrali, rozdělili a s sebou vzali. To mohou dědici učiniti přes to, že nemovitosti jsou posud v pachtu, a nelze navrhovatele, jenž tvrdí značnou, pozůstalé jmění vyčerpávající pohledávku, odkazovati na žalobu odpůrčí.

Čís. 7610.

I, jde-li o společnost podle obchodního zákona (čl. 266 obch. zák.), dlužno použití při řešení otázky, zda jeden společník má nárok na náhradu rozdílu, jež utrpěl ztrátou na vkladní knížce, vnesené do společnosti druhým společníkem, předpisů občanského zákoníka.

Dohodli-li se společníci, by místo peněžitého vkladu byla jedním společníkem do společnosti vnesena vkladní knížka banky, stala se vkladní knížka jich spoluvlastnictvím, předpokládajíc, že se stalo odevzdání.

Co platí o vkladních knížkách spořitelén, dlužno použití i na vkladní knížky peněžních ústavů (bank). Jsou-li takové vkladní knížky přijímány jako kauce nebo vadia, dlužno na ně pohlížeti jako na peníze a jako na nositele hodnoty a představitele obligačního práva jimi založeného.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1927, Rv II 223/27.)

Žalující stavitelské firmě a žalovanému staviteli byla zadána stavba gymnasia v O. Žalovaný složil příspěvek částečně v hotovosti, zbytek pak vkladní knížkou Moravsko-slezské banky na 60.000 Kč. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se žalující firma na žalovaném zaplacení 17.735 Kč 50 h, ježto se vkladní knížka Moravsko-slezské banky znehodnotila a neměla býti připsána na účet žalovaného u žalobkyně penízem 60.000 Kč, nýbrž toliko 36.000 Kč. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Strany shodují se v tom, že za účelem provedení stavby gymnasia v O., jim společně zadané, utvořily společnost a dohodly se, že provedou stavbu v poměru 6:4 a že v tom poměru rozdělí mezi sebou zisk. Mezi stranami došlo takto ke společenské smlouvě a k založení společnosti, jejímž účelem byl společný výdělek. Otázkou, zda šlo o společnost podle obč. zákona (§ 1175), či podle obchodního zákona (čl. 266), netřeba se zabývat, ježto v případě druhém použití jest při posuzování otázky, o níž tuto jde, pro nedostatek předpisů obchodního zákona předpisů uvedených v hlavě XXVII. obč. zákona (Staub-Pisko Kom. k čl. 266 obch. zák.). Závazek každého společníka pozůstával v poskytnutí příspěvků, o čemž rozhodoval předně obsah úmluvy (čl. 267 obch. zák.